

אלימ בנדל גדעון

008577

בן נחמה ושמעון

נולד ב- ל' ניסן תרפ"ד 4.5.1924

התגייס ב- 1948

שרת בגדוד "ברק" (12)

נפל ב- ח' טבת תש"ל 17.12.1969

בעת מילוי תפקידו.

בנדל גדעון

בן שמעון ונחמה, נולד ביום ל' בניסן תרס"ד (4/5/1924) בתל-אביב, למד בבתי הספר היסודיים "תחכמוני", "אחד העם" וחמשיך בבית הספר התיכוני למסחר "גאולה" בתל אביב.

גדעון היה ספורטאי מעולה. הוא שיחק בטניס שולחן ובכדורסל ב"ברית מכבים עתיד" ואחר-כך ב"הפועל תל אביב", אשר בתקופה מאוחרת יותר שימש כמנהלה. כן היה חבר בנבחרת ישראל בכדורסל ויצג את המדינה בתחרויות בינלאומיות.

לאחר החלטת האו"ם בנובמבר 1947, עם יסוד המדינה, נקרא לשירות פעיל, והצטרף לשורות צה"ל.

הוא עבר את כל סולם הפיקוד, ביחידות קרביות, בתפקידי מטה והדרכה ומילא תפקידים רבים וחשובים. גדעון היה ספרא וסיסא.

כאיש צבא, היה בין מניחי יסודותיו ומעצבי דמותו של צה"ל.

הוא פיקד על גדוד "ברק" בגולני, סיים את המחזור הראשון של בית הספר לפיקוד ולמטה ואת המחזור הרביעי של המכללה לבטחון לאומי.

לאחר מלחמת ששת הימים הגיע כאלוף משנה אל פיקוד הצפון ומונה כמפקד ההגנה המרחבית.

הימים היו ימי הפגזות בלתי פוסקות וחדירות של מחבלים מגבולות ירדן וסוריה. גדעון טרח ועמל, דרבן והמריץ את העושים במלאכת ההתגוננות והביטחון שלישישוי הגליל, עמק הירדן ועמק בית שאן.

לתפקיד זה, אשר מהותו שמירת חיי אדם, התמסר גדעון והזדהה איתו. כאות הוקרה על פעילות זו, נרתמו: אזור הצפון, עמק הירדן, עמק בית שאן וגופים נוספים רבים, כדי להנציח את שמו על-ידי הקמת היכל לספורט ולתרבות בדרום הכנרת (צמח) בו מתקיים, מדי שנה טורניר כדורסל בינלאומי לזכרו.

היה בין יוזמי ההתנחלות ברמת הגולן ושקד על יישובה. כמו כן, מילא את תפקידו בכל חוס ליבו ומרצו והיה אחראי למיקומם ולביטחונם של יישובים אלה. עשה לילות כימים והשיג הישגים מרשימים.

משהחלו פעולות המחבלים מגבול הלבנון, הוטלה גם האחריות לביטחון אזור ספר זה על גדעון.

ביוזמתו ובתכנונו הוכשרו קרקעות, עובדו שטחים ונפרצו דרכים, ביניהן גם הדרך העולה לחרמון בגבול לבנון (הגובלת עם ה"פתחלנד" ליד קבוץ דן) שהוא הגה את רעיון פילוס נתיב הרים זה, אך לא זכה לראות בהגשמתו אושר אחר מותו נקרא על שמו - "מעלה גדעון".

למרות היותו עסוק בבעיות קשות ומטרידות, תמיד היתה אוזנו קשוב ולבו פתוח לשמוע, להסביר, להדריך ולהעמיד דברים באור הנכון ובפרופורציה נאותה. הוא היה נעים הליכות, בהיר סבר, חבר טוב ואהוב על רעיו המפקדים ועל חייליו - פיקודיו.

למרות העומס שהטילו עליו תפקידיו הרבים בצה"ל מצא זמן לעסוק בספורט והמשיך להתאמן ולשחק עד יומו האחרון.

ביום ח' בטבת לתש"ל (17/12/1969) נפל אל"מ גדעון בעת מילוי תפקידו והובא למנוחת עולמים בבית הקברות הצבאי בקרית שאול. על הקבר הפתוח ספד לו הרמטכ"ל דאז, רב אלוף חיים בר לב, שאמר: "גדעון היה מסוג המפקדים, הרואים בכל תפקיד שהם ממלאים שלימות בפני עצמה - לא קרש קפיצה, לא שלב מעבר, כי אם ייעוד בפני עצמו, אותו יש להשיג עד תום. הוא היה מאותם המפקדים, שעליהם למעשה עומד הצבא. בשנתיים האחרונות מילא גדעון תפקיד, אשר מטרתו היא שמירת חיי אדם - חיי ילד בישוב-ספר ותושב בעיירת פיתוח. גדעון התמסר לתפקידו והזדהה איתו, עשה לילות כימים והשיג הישגים מרשימים. אני יודע שאין בכוחן של מילים לנחם ולמלא את החלל שנוצר, אך למרות זאת רוצה אני לומר ורוצים אנו לזכור, כי גדעון היה בראש ובראשונה אדם, במובנה המלא של המילה: בעל, אב, בן, חייל, מפקד חבר. חייו היו קודש לבטחון העם. עוד כנער הצטרף לפלמ"ח ולקח חלק פעיל במאבק הוא הקדיש את חייו לכלל, כזה היה וכזה יישאר בזכרוננו".

כתבות לזכרו נכתבו על-ידי מפקדיו בצה"ל ועל ידי אנשי ביטחון ביישובי הגליל ובמוסדות ההתיישבות. כן הקדישו עיתוני הספורט מאמרים לזכר דמותו כספורטאי.

גדעון היה בין מקימי קרן הנאמנות לעזרת יישובי הספר. תעודת-ההוקרה הראשונה ניתנה למשפחתו של גדעון, "אשר מסר את נפשו על שלומם של יישובי-הספר".

הניח אישה, בת ובן.

פעילות החטיבה בתקופתו

באימון, בשגרה ובקרנ (1957-1967)

בעשר השנים המפרידות בין מבצע "קדש" (1956) לבין מלחמת "ששת הימים" (1967) פקדו על חטיבת גולני ששה מח"טים כדלקמן: אהרון (ארוין) דורון (1957-1958), אלעד פלד (1958-1960), אהרון ידיב (1960-1961), מרדכי (מוטה) גור (1961-1963), אודי בררצון ז"ל (1963-1965) ושלמה אלטון ז"ל (1965-1966). היה זה עשור שקט יחסית, במיוחד בגבול הישראלי-מצרי, וחטיבת גולני, כחלק מצה"ל כולו, התפנתה אף היא לפעילות ממושכת, שגרתית וחשובה של בניית הכוח, אימונים, הצטיידות והתארגנות, טיפוח המשמעת, המוראל וגאוות-היחידה, תוך טיפול מיוחד בחייל הבודד, במחלקה, בפלוגה ובגדוד.

לוחמי החטיבה בעשר השנים 1957-1967 חילקו את זמנם בדרך כלל בין תקופות אימונים קצרות ("אימון קיץ" ו"אימון חורף") ו"תעסוקה מבצעית" ממושכת לאורך גבולות ה"קו הירוק". יחידות החטיבה (הגדודים, פלוגת-הסיור, פלוגת המ"כים, פלוגות הטירונים, הקשר וההנדסה), היו מפוזרות בכל רחבי-הארץ, מגבול הצפון והגבול הישראלי-סודי, עד הגבול הירדני ("פרוורד ירושלים" ומובלעת הרי-הצופים) - ועד גבול רצועת עזה והנגב הדרומי.

בטחון שוטף בתקופתו

בטחון שוטף (בט"ש) (1957-1967)

עיקרי מדיניות הבטחון של ישראל לאחר מבצע "קדש" היו שמירת הישגי מבצע "קדש" (ובכלל זה חופש שיט במצרי טיראן), פיתוח מתמיד וקיום כושר הרתעה והכרעה ומאבק יום-יומי (בט"ש) על שמירת הריבונות הישראלית לאורך גבולות שביית-הנשק (במיוחד לאורך הגבול הישראלי-סורי). הסורים התבצרו היטב לאורך קו הגבול, 77 ק"מ אורכו מתל-אל-קאדי בצפון ועד אל-חמה בדרום, בנו מערכת מוצבים קדמיים ועורפיים, סללו דרך פטרולים, והחזיקו לאורך ה"קו הירוק" 15,000 חיילים וכן טנקים, תותחים ומרגמות. הם ניצלו את יתרוןם בעוצמת-אש ובשליטה טופוגרפית, שהקנתה להם הרמה הסורית (רמת-הגולן), הפגזו יישובים ישראליים באש ארטילרית, צלפו באש מקלעים ונק"ל, התנכלו לשיט ולדיג בצפון-מזרח הכנרת וניסו למנוע בכוח עיבוד חקלאי של החלקות באזורים המפורזים. לוחמי חטיבת גולני עם כוחות נוספים של פיקוד צפון הגיבו במאמץ רצוף ומתמשך של פעילות מבצעית, סיורים, תצפיות, מארבים, סיוע לשמירה ביישובים ואבטחה צמודה לחקלאים. גולת הכותרת של פעילות הבטחון השוטף בעשור של שנות הששים (1957-1967) היו פעולות הגמול בתאופיק (1960) ובנוקייב (1962) ו"המאבק על המים" (1965-1966) כנגד מזימת הסורים להטות את מקורות הירדן.

אימונים בהיותו מג"ד 12

מבצע "חרגול" בו השתתף

מבצע "חרגול" – פעולת תאופיק (1 בפברואר 1960)
רמת הלחימה שהפגינה חטיבת גולני במבצע "קדש" (נובמבר 1956), מבצע בו היו לחטיבה 14 חללים ו-111 פצועים; רמת המשמעת, האימונים והמוראל, שטיפחו בשנים שלאחר מבצע "קדש" מפקדי החטיבה בנימין ג'בלי (1956-1957), אהרון דורון (1957-1958) ואלעד פלד (1958-1960), חברו יחדיו, ובסופו של דבר לאחר מאמץ ממושך ופעולות שכנוע בכל רמות הפיקוד בצה"ל הוטלה על חטיבת גולני פעולה מבצעית גדולה באופן עצמאי. בסוף תקופת שירותו של המח"ט אלעד פלד הוחלט על-ידי המטכ"ל ופיקוד צפון לבצע פעולת-גמול נגד המוצב הסורי בח'ירבת תאופיק-א-תחתא, מעל

קיבוץ תל-קציר בדרום-מזרח הכנרת, והמשימה הוטלה הפעם על חטיבת גולני לבדה. לאחר שורה ארוכה של תקריות-אש רצופות, שיזמו הסורים באזור המפורז בגזרות האון-תל-קציר, החליט הדרג המדיני להגיב בפעולה צבאית ישירה, שמטרתה הריסת בתי הכפר של תאופיק התחתונה, כפר אשר שימש בסיס לפעולות המיקוש, הירי וההטרדה מצד הסורים בגזרת תל-קציר. מבצע "חרגול" (פעולת תאופיק) נקבע לליל 31 בינואר - 1 בפברואר 1960.

הכוח העיקרי במבצע "חרגול" מנה ארבע מחלקות (3 מחלקות של פלוגת המ"כים בפיקוד סרן יהודה אשנפלד-גולן, ומחלקה מהסיירת בפיקוד סגן דיגליו) - לכיבוש הכפר, כוח חבלנים נושאי הומד-נפץ על זחל"מים בפיקוד הסמח"ט שלמה לחט (צ'יץ') וכוחות הסימה בפיקודם של רס"ן יוסף קסטל, סגן אורי כהן-זשגן אמיר דרורי; כמו כן השתתפו כוחות-משנה של מחלקת טנקים, סוללת תותחים, כוח סיוע לחבלנים והפ"ק המח"ט, שהתמקם במרכז גזרת הלחימה.

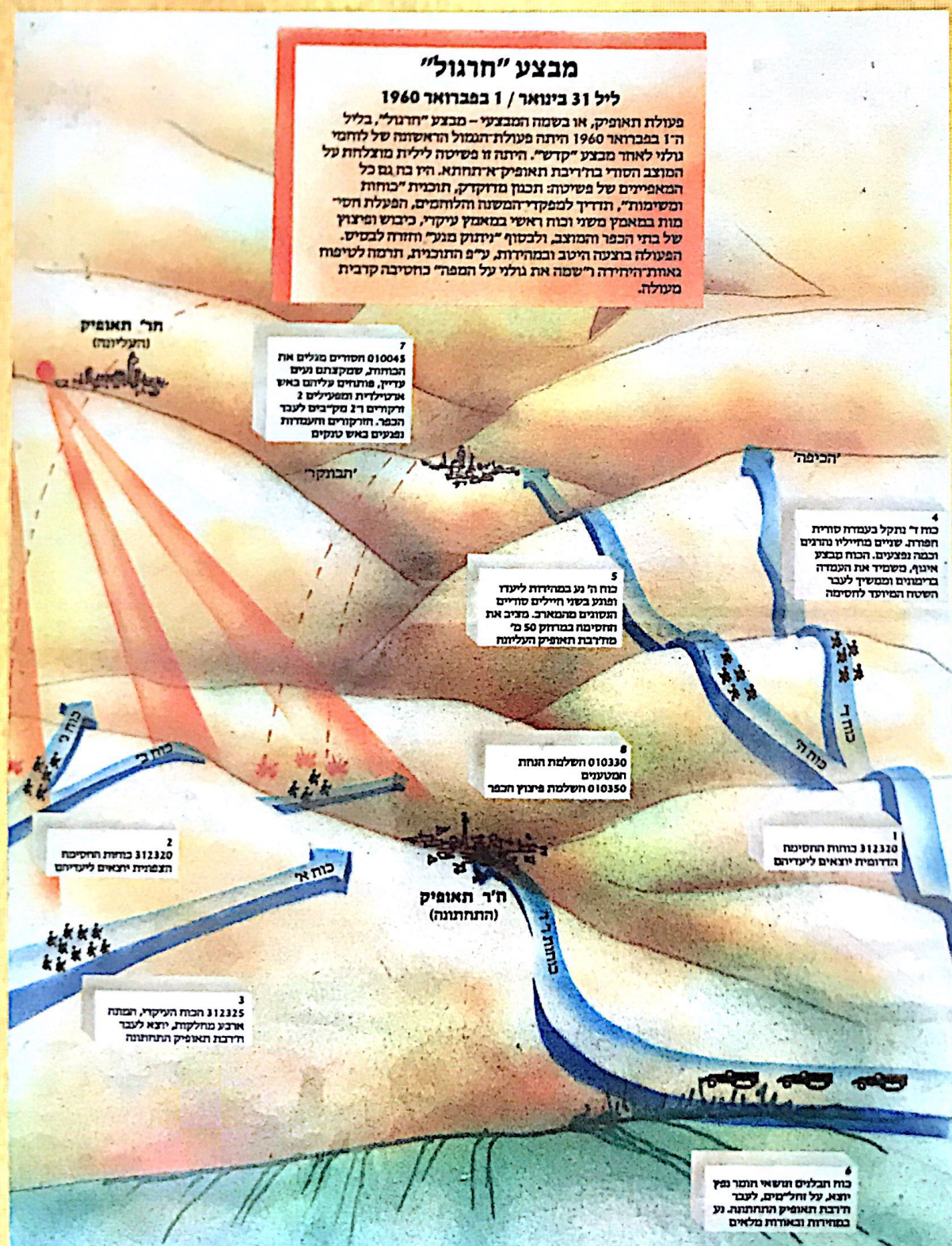
הכפר תאופיק-א-תחתא נכבש בקלות יחסית. למרות הסורים פוצו ונהרסו, אך הסורים האירו את שטח הפעולה עם שני זרקורים, ליד תאופיק-א'פוקא, ופתחו באש מקלעים כבדים וארטילריה על הכוחות התוקפים ועל קיבוץ תל-קציר. הארטילריה של צה"ל השיגה בהצלחה כבדה על ח'ירבת תאופיק-א'פוקא (תאופיק העליונה) ומוצבים סוריים אחרים, ובחיפוי אש התותחים והטנקים של צה"ל נסוגו יחידות גולני לאחר ביצוע משימותיהם. בשעה 3.00 לפנות בוקר, אוד ליום 1 בפברואר, הושלמה הנחת המטענים, ובתי הכפר בתאופיק התחתונה נהרסו. בפעולה נפלו 3 חיילי גולני ו-17 נפצעו. סגן אמיר דרורי קיבל צל"ש. הסורים הודיעו על 9 הרוגים ו-15 פצועים.

מפת המבצע

מבצע "חרגול"

ליל 31 בינואר / 1 במברואר 1960

פעולת תאופיק, או בשמה המבצעי - מבצע "חרגול", בליל ה'1 במברואר 1960 הייתה פעולת הנגמול הראשונה של לוחמי גולני לאחד מבצע "קדש". הייתה זו פשיטה לילית מוצלחת על המוצב הסורי בדרבנת תאופיק-א-תחא. היו בה גם כל המאפיינים של פשיטות: תכנון מדויק, תוכנית "כוחות ומשימות", תהליך למפקדי המשנה והלוחמים, הפעלת חסינות במאמץ משני וכוח ראשי במאמץ עיקרי, כיבוש ופיצוץ של בתי הכפר והמוצב, ולבסוף "ניתוק מגורי חוזרה לבטיח הפעולה בצבעה היטב ובמהירות, ע"פ התוכנית, תרמה לטיפוח גאות היחידה ר"שמה את גולני על המפה" כחטיבה קרבית מעולה.

7
010045 חסידים מגלים את הכוחות, שמקצתם גלים עדיין, פורחים עליון באש ארטילרית ומפעילים 2 ורקורים 2 מק"בים לעבר הכפר. חוקרים והעמדות נפגעים באש טנקים

4
כוח ד' נלקח בעמדת סודית חפורה. שניים מחיליו מרגלים ונפגעים. הכוח מבצע איגוף, משמיד את המגדה ברימונים ומשדך לעבר השטח המיועד לחסימה

5
כוח ה' נע במהירות לעבר ופוגע בשני חיילים סורים הנסוגים מתמאר. מציב את חזקתו במרחק 50 מ' מדרבנת תאופיק העליונה

8
010330 השלמת הנחת המטעים
010350 השלמת פיצוץ הכפר

1
312320 כוחות החסימה הדרומית יוצאים לעיניהם

2
312320 כוחות החסימה הצפונית יוצאים לעיניהם

3
312325 הכוח העיקרי, חמת ארבע מחלקות, יוצא לעבר דרבנת תאופיק התחתונה

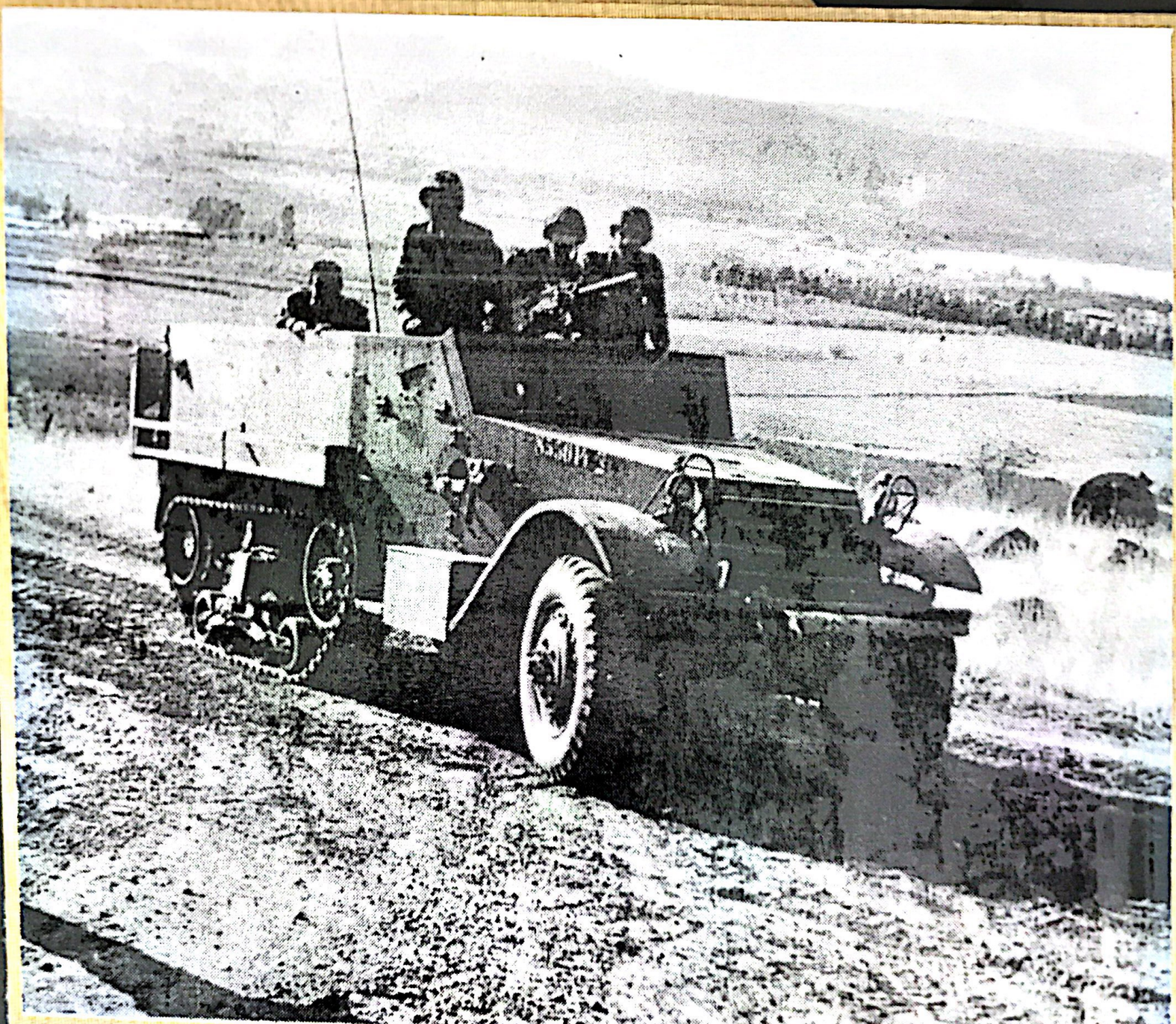
6
כוח חבלים תושאית חומר נפץ יוצא על חזלים, לעבר דרבנת תאופיק התחתונה. נע במהירות ובאזרח מלאים

המאבק על המים

"המאבק על המים" (1964-1966)

"המאבק על המים" בשנים 1964-1966 (יש המכנים תקופה זו בשם "המלחמה על המים") היה בעיקרו מאמץ ישראלי מתמשך לסכל את התוכנית הערבית-הסורית להטות את מקורות הירדן ע"י הכשרת תעלות ומנהרות מאזור הבניאס בצפון רמת-הגולן ועד למחוייבה והירמוך. לוחמי גולני נטלו חלק ב"מאבק על המים" כלוחמי חי"ר במרחב פיקוד צפון, וברזמנית עסקו בפעילות "בטחון-שוטף" בכל הגזרות: חסימת הגבול והבטחת יישובי-ספר, הגנה על חקלאים ומעבדי האדמות בקרבת קו הגבול, סיכול פעולות חבלה וטרור והבטחת חופש השיט והדיג בכנרת. מפקדי החטיבה בתקופה זו היו אורי בר-דצון ז"ל (1963-1965) ושלמה אלטון ז"ל (1965-1966), שהמשיכו את פועלם של המח"טים הקודמים בגיבוש רוח-הלחימה, שמירת מתח אימונים גבוה וטיפוח גאוות-היחידה והמשמעת בכל יחידות-החטיבה. באותה תקופה הוקם בית-הספר החטיבתי לטיירוניס, הסיירת הורחבה למסגרת פלוגתית, וביה"ס למ"כים הורחב

פעילות מבצעית בעמק הירדן

לזכרו

זאת לתעודה

כי

הקרן הקימת לישראל
בנצח אחת ובשיתוף עשייה עם
צבא ההגנה לישראל

פרצה בשנת תשל"א - תשל"ב (1970-71)
על מורדות הר הרמון

אנאם דרך אנאם

להבטחת שלום הישובים העבריים
בצפון הארץ ותושביהם

שנקראה

מעלה גדעון

על-שם

אלוף-משנה גדעון בנדל ז"ל
שהגה את רעיון פילוסו של נתוב הרים זה
ולא זכה לראות בהגשמתו

יעקב צור
ז"ר הדירקטור
של הקרן הקימת לישראל

ירושלים, ל' בסיון תשל"א
13 ביוני 1971

בית בנדל -

אולם ספורט תרבות ומוסיקה בצמח

דרך מעלה גדעון

אהוב עשלי
לבכי אין מילים -
צאילים בידד ברות.
שאוכל, כמו עפרה,
לעשן במהרה את נערי
חלום עצוב עשלי יפי
וחיון שכלא יחלף לי לעולם.

אל תשאליני, יקירה,
היכן נודדים חלומותי.
ראי איד מטלים הם מנפצים
בירכתי המציאות הבוטה,
רמוסים בעקבי הנכור,
מחרתרים נשימות אחרונות
לקול תרועת ציניותם
של בני עמי יפי הנפש,
מנקבים באש אמה
השונאת עצמה למות.